

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3To/9/2020
Identifikačné číslo spisu:	9520100044
Dátum vydania rozhodnutia:	02.03.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:9520100044.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Jany Kostolánskej a JUDr. Petra Kaňu na verejnom zasadnutí konanom 2. marca 2022 v Bratislave, v trestnej veci obžalovaného V. T. pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona prejednal odvolanie prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podané proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, sp. zn. PK-2T/8/2020 z 2. júla 2020 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku z r u š u j e rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, sp. zn. PK-2T/8/2020 z 2. júla 2020.

Na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku, podľa § 285 písmeno b) Trestného poriadku

obžalovaného V. T. nar. XX. F. XXXX v Z., trvale bytom Z., N. XXXXX/X, živnostníka

o s l o b o d z u j e

spod obžaloby prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. VII/2 Gv 98/18/1000-37 z 25. februára 2020, podľa ktorej sa mal dopustiť prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona tak, že

- dňa 23. júna 2015 v čase okolo 18:13 h v zasadacej miestnosti nachádzajúcej sa na II. poschodí budovy Miestneho úradu, Mestskej časti Z. - L., F. XXX Z. (ďalej len W. L.), ako stavebník v konaní vedenom na Stavebnom úrade W. L. o odstránení nepovolenej stavby (O.), na zasadnutí Mestského zastupiteľstva Mestskej časti Z. - L. ponúkol starostovi a poslancom Mestskej časti Z. - L. nepeňažný úplatok vo forme O. B. F. X. R. pre mestskú časť v hodnote 30.000,00 Eur za to, že tento rozhodne v súlade s jeho stavebnými zámermi a stavby nachádzajúcej sa v katastrálnom území W. L. na parcelách číslo XXXX/X, XXXX/X, XXXX/XX a XXXX/X zapísané na liste vlastníctva číslo XXXX, postavené bez platného stavebného povolenia mu dodatočne povolí,

preto, že skutok nie je trestným činom.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd v Pezinku rozsudkom, sp. zn. PK-2T/8/2020 z 2. júla 2020, postupom podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku, oslobodil obžalovaného V. T. spod obžaloby prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. VII/2 Gv 98/18/1000-37 z 25. februára 2020, podľa ktorej sa mal dopustiť prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona tak, že

- dňa 23. júna 2015 v čase okolo 18:13 h v zasadacej miestnosti nachádzajúcej sa na II. poschodí budovy Miestneho úradu, Mestskej časti Z. - L., F. XXX Z. (ďalej len W. L.), ako stavebník v konaní vedenom na Stavebnom úrade W. L. o odstránení nepovolenej stavby (O.), na zasadnutí Mestského zastupiteľstva Mestskej časti Z. - L. ponúkol starostovi a poslancom Mestskej časti Z. - L. nepeňažný úplatok vo forme O. B. F. X. R. pre mestskú časť v hodnote 30.000,00 Euro za to, že tento rozhodne v súlade s jeho stavebnými zámermi a stavby nachádzajúce sa v katastrálnom území W. L. na parcelách číslo XXXX/X, XXXX/X, XXXX/XX a XXXX/X zapísané na liste vlastníctva číslo XXXX, postavené bez platného stavebného povolenia mu dodatočne povolí,

preto, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný.

Špecializovaný trestný súd svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate nasledovne:

„Obžaloba kladie za vinu obžalovanému, že 23. júna 2015 na zasadnutí miestneho zastupiteľstva Mestskej časti Z. - L. ako stavebník v konaní vedenom na Stavebnom úrade Mestskej časti Z. - L. o odstránení nepovolenej stavby ponúkol starostovi O. B. F. X. R. pre mestskú časť v hodnote 30.000 Eur za to, že tento rozhodne tak, že stavby na pozemkoch parc. č. XXXX/X, XXXX/XX, XXXX/X, XXXX/X v katastrálnom území Z. - mestská časť L., postavené bez stavebného povolenia, mu dodatočne povolí. Prítom zo zvukového záznamu zo zasadnutia miestneho zastupiteľstva, ako priameho a objektívne nespochybniteľného dôkazu vyplýva, že obžalovaný vystúpil pred poslancami miestneho zastupiteľstva a oslovil ich s ponukou O. B. F. R. v prospech Mestskej časti Z. - L.. Teda ponuku adresoval poslancom. I keď starosta bol prítomný na tomto miestnom zastupiteľstve, jeho právomoc a pôsobnosť je odlišná od právomoci a pôsobnosti miestneho zastupiteľstva, ktorá je vyhradená v § 15 zákona č. 377/1990 Z. z. o hlavnom meste a v štatúte mestskej časti. Podľa § 17 ods. 4 tohto zákona, vo vzťahu k miestnemu zastupiteľstvu, je starosta oprávnený zvolávať a viesť jeho zasadnutia a podpisovať uznesenia miestneho zastupiteľstva, na ktorých sa hlasovaním uzniesli jeho poslanci. Obžalovaný ponuku predostrel poslancom na zasadnutí miestneho zastupiteľstva po uplynutí doby viac ako dvoch mesiacov od odoslania e-mailu s rovnakou ponukou, ktorý zostal bez odozvy zo strany poslancov. Konal tak z podnetu poslankyne X. Q., ktorá poznajúc jeho problémy so stavbou ho sama nabádala, aby na miestnom zastupiteľstve vystúpil v časti určenej pre občanov. Na základe týchto zistení súd dospel k záveru, že obžalovaný svojim výslovným spôsobom, ktorým prejavil ochotu poskytnúť výhodu mestskej časti Z. - L., nasledoval zámer, aby jeho požiadavke vyhovel starosta, pretože aktivity starostu, a to i v regionálnom periodiku, tak ako vypovedali svedkyne Mgr. W. Y. a X. Q., predurčovali, že akákoľvek ponuka v prospech mestskej časti zo strany obžalovaného, ktorá by bola adresovaná starostovi, by nebola prijatá. Napokon, že ako adresát takejto ponuky nemohol byť starosta Mgr. B. logicky vyplýva i z toho, že starostovi mal obžalovaný túto požiadavku neúspešne adresovať už predtým, a to v čase priestupkového konania. Ponuka úplatku je konaním spočívajúcim v ponuke neoprávnenej výhody vo forme priameho majetkového prospechu alebo protislužby, ktorú má dostať uplácany alebo s jeho súhlasom iná osoba. V prejednávacom prípade ponúkaný majetkový prospech, obžalobou definovaný ako neoprávnená výhoda, na ktorú nebol daný právny nárok, mala získať Mestská časť Z. - L. ako právnická osoba, pričom ako vyplýva z dôkazov adresátom ponuky boli poslanci miestneho zastupiteľstva tejto mestskej časti. Podľa obžaloby mal V. T. týmto konaním sledovať zámer, aby stavby na pozemkoch parc. č. XXXX/X, XXXX/XX, XXXX/X, XXXX/X v katastrálnom území Z. - mestská časť L., ktoré postavil bez stavebného povolenia, mu starosta dodatočne povolil. Konanie o dodatočnom povolení stavby je v súlade s § 88a stavebného zákona v právomoci a pôsobnosti stavebného úradu, pričom podľa § 7a písm. i/ zákona č. 377/1990 Z. z. o hlavnom meste, mestskej časti

je vyhradené vykonávať agendu stavebného úradu. Podľa § 17 tohto zákona starosta je výkonným i štatutárnym orgánom mestskej časti. Z uvedených zákonných noriem teda vyplýva, že v inkriminovanom čase sa na plnení úloh spoločnosti a štátu spojených s rozhodovaním o dodatočnom povoľovaní stavieb v katastrálnom území Z. - mestská časť L. podieľal starosta Mgr. B. B., ktorý pritom požíval právomoc, ktorá mu bola v rámci zodpovednosti za plnenie týchto úloh zverená stavebným zákonom a zákonom č. 377/1990 Z. z. o hlavnom meste. V zmysle uvedeného starosta Mgr. B. bol oprávnený rozhodovať o právach a povinnostiach obžalovaného, ktoré súviseli s predmetnými stavbami, t. j. s konaním a rozhodovaním o ich dodatočnom povoľovaní, či odstránení stavieb. Z hľadiska záujmov spoločnosti sa jedná o činnosť, ktorá súvisí s plnením spoločensky významných úloh. Mestská časť Z. - L. ako právnická osoba v inkriminovanom čase tvorila vôľu a prejavovala ju navonok prostredníctvom starostu Mgr. B. B.. Právnickú osobu možno uplácať len uplácанím fyzickej osoby, ktorá je oprávnená tvoriť vôľu právnickej osoby a prejavovať ju navonok. Označený majetkový prospech pre mestskú časť však nebol obžalovaným ponúkaný priamo starostovi, ale poslancom miestneho zastupiteľstva. Zo zvukového záznamu zo zasadnutia miestneho zastupiteľstva v spojení s e-mailovou komunikáciou zo dňa 17. apríla 2015 je nepochybné aký zámer tým obžalovaný sledoval. Obžalovaný nežiadal poslancov miestneho zastupiteľstva o sprostredkovanie zásahu do rozhodovacej činnosti stavebného úradu, ale chcel dosiahnuť dodatočné povolenie ním zrealizovaných stavieb cestou zmien a doplnkov územného plánu tak, aby pozemky, na ktorých postavil stavby bez rozhodnutia o umiestnení stavby a bez stavebného povolenia, boli v územnom pláne Z. zmenené z ostatných plôch a viníc na pozemky stavebné. Poslanci miestneho zastupiteľstva nemali legislatívny podklad na vstup do konania a rozhodovania o tejto otázke a pokiaľ sa tak dialo mimo legislatívneho rámca, tak len formou odporúčania, vyjadrenia, súhlasu, či nesúhlasu so zmenami, tak ako vypovedali svedkovia W. X., Mgr. L. R. a ďalší. Medzi úplatkom a výkonom úradných povinností musí byť súvislosť - takáto neoprávnená výhoda musí mať vzťah k výkonu činnosti verejného činiteľa, ktorý zastáva funkciu v zákone vymenovaných orgánoch verejnej moci, štátnej správy, územnej samosprávy alebo právnickej osoby (§ 128 ods. 1 Trestného poriadku) V prejednávacom prípade takáto súvislosť dokázaná nebola. Výrok o vine môže byť založený len na takých dôkazoch, ktoré úplne vylučujú pochybnosť, že sa stal skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania. Po vyčerpaní dosiahnuteľných dôkazov a na základe výsledkov dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní, súd nemohol spoľahlivo, bez rozumných a dôvodných pochybností, dospieť k záveru, že sa skutok tak ako je uvedený v obžalobe stal a že sa uskutočnilo také konanie tvoriace podstatu skutku ako sa v popise obžaloby uvádza. Preto uplatňujúc zásadu prezumpcie neviny, podľa ktorej má nedokázaná vina rovnaký význam ako preukázaná nevina, rozhodol Špecializovaný trestný súd tak, že obžalovaného podľa § 285 písmeno a) Trestného poriadku spod obžaloby oslobodil".

Proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu podal riadne a včas odvolanie prokurátor argumentujúc v podstate nasledovne:

„Obž. V. T. si uvedomoval, že výstavbou rodinných domov v katastrálnom území Z. - L. bez stavebného povolenia konal v rozpore so stavebným zákonom. Jeho cieľom bolo dodatočným stavebným konaním realizovaným stavebným úradom v priamej podriadenosti štatutárovi - starostovi Miestneho úradu Mestskej časti Z. - L. zlegalizovať nelegálne stavby, čo stavebný zákon nevylučuje. Týmto bol motivovaný k verejnej ponuke O. B. F. X. R. pre mestskú časť v hodnote 30.000 Eur adresovanej prítomným poslancom ako aj starostovi na rokovaní Miestneho zastupiteľstva Mestskej časti Z. - L., ktoré sa konalo 23. júna 2015. Túto skutočnosť dokumentuje zvukový záznam z priebehu rokovania ako aj prepis zvukovej nahrávky vystúpenia obžalovaného V. T.. Zhodne sa k tomu vyjadrujú aj svedkovia Mgr. B. B., Mgr. W. X., Mgr. L. R., W. W., Ing. W. X., Mgr. Y. F. B., Ing. L. B., Mgr. W. Y., X. Q., Ing. W. V. a L.R.. Na hlavnom pojednávaní bolo protiprávne konanie obžalovaného dostatočne preukázané aj z pohľadu príčinnej súvislosti medzi ponúkaným úplatkom a očakávanou protislužbou, pričom súdna prax pripúšťa ponúknutie alebo prijatie úplatku aj iným ako fyzickým osobám. Je logické, že ponuka bola vyslovená pred fyzickými osobami - starostom a poslancami a benefit z takto získaného úplatku mal slúžiť občanom uvedenej Mestskej časti Z. - L.. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti považujem rozsudok Špecializovaného trestného súdu Pezinok, sp. zn. PK-2T/8/2020 z 2. júla 2020, za predčasný a nesprávny, pretože vznikli pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutého výroku. Navrhujem Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky zrušiť

napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vrátiť vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol".

K odvolaniu prokurátora sa vyjadril obžalovaný (č. l. 417 a nasl., zv. č. III. spisu) v podstate tak, že: „... prvostupňový rozsudok považujem za vecne správny, vydaný na základe dostatočne zisteného skutkového stavu, ktorý bol zistený na základe zákonne vykonaných dôkazov a správne vyhodnotených dôkazov Prokurátor podal odvolanie z dôvodu, že považuje prvostupňový rozsudok za predčasný a nesprávny preto, že vraj „vznikli pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutého výroku". Prokurátor pri špecifikovaní tohto odvolacieho dôvodu odkázal na ustanovenie § 321 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ... podľa týchto tvrdení prokurátora teda nesprávnosť prvostupňového rozsudku má spočívať v tom, že bol vydaný predčasne (teda na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu), pretože majú existovať dôkazy, ktoré je potrebné buď vykonať alebo opakovať. V texte písomného odôvodnenia odvolania prokurátor však neuvádza ani jeden taký dôkaz alebo návrh dôkazu, ktorý by bolo buď potrebné vykonať alebo zopakovať tak, aby bol náležite zistený skutkový stav, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti. Naopak, prokurátor na str. č. 2 odôvodnenia odvolania konštatuje, že sa nestotožňuje s názorom prvostupňového súdu, že by nebol skutok dostatočne preukázaný ako protiprávny čin a ďalej prokurátor dokonca tvrdí, že na hlavnom pojednávaní bolo protiprávne konanie dostatočne preukázané aj z pohľadu príčinnej súvislosti. Prokurátor nenamietal nedostatočnosť zisteného skutkového stavu ani na hlavnom pojednávaní a ani na hlavnom pojednávaní nežiadal žiadne dôkazy zopakovať a nenavrhoval ani vykonať žiadne ďalšie dôkazy. Zároveň je z vykonaného dokazovania zrejmé, že v rámci hlavného pojednávania boli riadne a zákonne vykonané všetky dostupné dôkazy, ktoré sa k predmetnému skutku viažu a ktoré sú dôležité na meritórne rozhodnutie. Z uvedeného je zrejmé, že prokurátorom uvádzaný odvolací dôvod nie je daný a neexistujú ani chyby konania, ktoré by bolo možné pod ustanovenie § 321 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku subsumovať. Zároveň neexistujú ani také chyby konania, ktoré síce neboli odvolaním vytýkané, ale odôvodňovali by podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Na základe týchto skutočností je nepochybné, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné a preto navrhujem, aby odvolací súd odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietol. Prokurátor tiež uvádza, že nemohlo dôjsť k porušeniu môjho práva na obhajobu, pretože som vraj o zmene skutkovej vety bol vyrozumieť a nedošlo vraj k zmene totožnosti skutku. Obvinenie mi však bolo vznesené za to, že som mal starostovi ponúknuť úplatok za to, že „zlegalizuje čierne stavby", pričom z vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní bolo nepochybné preukázané, že v skutočnosti som ja 23. júna 2015 neadresoval starostovi žiadnu ponuku a už vôbec nie sľub úplatku v zmysle ustanovenia § 131 ods. 3 Trestného poriadku a ponuka nebola vyslovená za účelom akéhokoľvek zásahu do rozhodovacej právomoci starostu či stavebného úradu Mestskej časti Z. - L.. Z vykonaného dokazovania je teda zrejmé, že z hľadiska konania a následku sa nestalo vôbec nič z toho, za čo mi bolo vznesené obvinenie. Domnievam sa, že v tomto smere je argumentácia prvostupňového súdu ... jasná a zrozumiteľná, preto ju už na tomto mieste nie je potrebné opakovať. Dopĺňam len, že skúmanie môjho úmyslu vo vzťahu ku konaniu o dodatočnom povolení stavieb pri posudzovaní môjho konania z 23. júna 2015 je absolútne irelevantné, pretože ak by aj poslanci miestneho zastupiteľstva návrh na zmenu územného plánu prerokovali, a ak by aj zastupiteľstvu Mesta Z. návrh na zmenu územného plánu adresovali, aj tak by nevyhnutne nemuselo dôjsť k zmene územného plánu Mestom Z. a teda ani k dodatočnému povoleniu predmetných stavieb. K dodatočnému povoleniu predmetných stavieb by dokonca nemuselo dôjsť ani v tom prípade, ak by aj skutočne došlo k zmene územného plánu, pretože aj v takom prípade je len v kompetencii príslušného stavebného úradu, aby žiadosť o dodatočné povolenie stavieb posúdil a rozhodol o nej. V podrobnostiach odkazujem tiež na písomné stanovisko obhajoby z 20. marca 2020 a tiež aj na záverečnú reč prednesenú mojím obhajcom na hlavnom pojednávaní prvostupňového súdu 2. júla 2020, a to nielen vo vzťahu k vyššie uvedenej argumentácii prokurátora, ale aj k ďalším skutočnostiam odôvodňujúcim absenciu tak objektívnej, ako aj subjektívnej stránky príslušnej skutkovej podstaty".

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku, ako i správnosť postupu konania, ktoré mu

predchádzalo. Mal pritom na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že odvolanie prokurátora je dôvodné ale pre iné skutočnosti ako prezentoval v odvolaní.

Špecializovaný trestný súd v rámci procesného postupu rešpektoval a dodržal základné zásady trestného konania uvedené v ustanovení § 2 Trestného poriadku, najmä zásady zákonného procesu - § 2 ods. 7 Trestného poriadku, práva na obhajobu - § 2 ods. 9 Trestného poriadku, voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku), ako aj zásady rovnosti strán (kontradiktórnosti) tak, ako je táto obsiahnutá v § 2 ods. 14 Trestného poriadku. Odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa dospel k vyhlásenému rozsudku po bezchybnom procesnom postupe a v súlade so všetkými ustanoveniami, ktoré tento proces upravujú.

Podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Pokiaľ súd prvého stupňa postupoval pri hodnotení dôkazov dôsledne podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku - teda tieto hodnotil podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo a v ich súhrne a následne dospel k logicky odôvodneným úplným skutkovým zisteniam - nemôže odvolací súd postupom podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku odvolaním napadnutý rozsudok zrušiť len z dôvodu, že sám dospeje na základe svojho presvedčenia k inému hodnoteniu tých istých dôkazov s iným do úvahy prichádzajúcim výsledkom.

Postup podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku je nutné aplikovať vtedy, ak sa skutkový dej uvedený v obžalobe síce stal, avšak nenaplnia znaky skutkovej podstaty trestného činu. Nenaplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu môže spočívať v tom, že chýbajú objektívne alebo subjektívne znaky, ďalej že išlo o omyl, o nutnú obranu, krajnú núdzu, oprávnené použitie zbrane, dovolené riziko, výkon práva a povinnosti, súhlas poškodeného, plnenie úlohy agenta v rozsahu § 30 ods. 1 a 3 Trestného zákona.

Najvyšší súd na rozdiel od Špecializovaného trestného súdu dospel k záveru, že skutok prezentovaný v obžalobe sa stal, ale konaním obžalovaného uvedenom v obžalobe nebola naplnená objektívna a ani subjektívna stránka skutkovej podstaty prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona.

Najvyšší súd uvádza nasledovné.

Podľa § 131 ods. 1 Trestného zákona úplatkom sa na účely tohto zákona rozumie vec alebo iné plnenie majetkovej či nemajetkovej povahy, na ktoré nie je právny nárok.

Pojem úplatok možno definovaný tak, že musí súčasne (kumulatívne) spĺňať dve nasledujúce právne - kvalifikačné charakteristiky:

a) ide o vec alebo iné plnenie majetkovej alebo nemajetkovej povahy, poskytnutú (sľúbenú) podplácajúcim so zisťným motívom (získanie istej výhody, na ktorú by inak nemal nárok) a prijímanú podplácaným taktiež so zisťným motívom - obohatiť sa (prilepšiť si, alebo získať niečo čo by inak nezískal),

b) na ktorú (vec alebo iné plnenie) nie je právny nárok.

Podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona, kto inému v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu priamo alebo cez sprostredkovateľa poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok, alebo z tohto dôvodu poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok inej osobe, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

Obsah predchádzajúcich odsekov je v ich vzájomnom spojení možné vykladať tak, že úplatkom je neoprávnený prospech, ktorý získava podplácaný alebo s jeho súhlasom iná osoba za jeho konanie súvisiace s obstarávaním veci všeobecného záujmu v prospech poskytovateľa úplatku.

Podstatou podplácania je, že podplácaná osoba získava „za niečo“ neoprávnený prospech alebo neoprávnenú výhodu. Z hľadiska teoretických východísk treba pod účinkom trestného činu rozumieť nielen porušenie či ohrozenie hmotného predmetu (človek) trestného činu ale aj okolnosť, keď hmotný predmet získava trestným činom neoprávnený prospech alebo neoprávnenú výhodu, pokiaľ tieto nie sú následkom trestného činu. Tento prospech, resp. výhoda, sú účinkom trestného činu (ako fakultatívny znak objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podplácania) prejavujúcim sa na hmotnom predmete trestného činu, ktorým je v prípade trestného činu podľa § 333 Trestného zákona podplácaná osoba. Možno teda vyvodiť, že úplatok tak musí vždy mať „osobný“ charakter „obohacujúci“ podplácanú osobu, ktorá získaný prospech či výhodu aj takto vníma a prijíma. Na uvedenom nič nemení skutočnosť, že podplácaný je alebo by mal byť zároveň páchatelom trestného činu prijímania úplatku podľa § 329 Trestného zákona, pretože konštrukcia skutkovej podstaty trestného činu podplácania podľa § 333 Trestného zákona nerieši trestnú zodpovednosť podplácanej osoby, ale túto rieši práve osobitná skutková podstata trestného činu prijímania úplatku podľa § 329 Trestného zákona.

Obžalovanému sa - zjednodušene povedané - kladie za vinu také konanie, ktorým mal na zasadnutí miestneho zastupiteľstva Mestskej časti Z. - L. ponúknuť tam prítomnému starostovi, ako aj poslancom miestneho zastupiteľstva, nepeňažný úplatok vo forme O. B. F. X. R. pre mestskú časť za to, že tento (pozn.: skutková veta obžaloby nešpecifikuje, či má ísť o starostu alebo miestne zastupiteľstvo ako také) rozhodne v súlade so stavebným zámerom obžalovaného T. ohľadom „čiernej“ stavby tak, že predmetnú „čiernu“ stavbu dodatočne povolí.

Tu si treba uvedomiť, že predmetný „prospech“, ktorý prokurátor v podanej obžalobe označuje ako nepeňažný úplatok, by získali výlučne občania mestskej časti a nie starosta alebo ten - ktorý poslanec. Z predloženého spisu nevyplyva snaha alebo pokus obžalovaného podplatiť starostu (toto prokurátor nedokázal) alebo konkrétneho poslanca (toto v obžalobe vôbec nie je špecifikované). Ani jeho e-mail a ani jeho verejné vystúpenie pred poslancami nesvedčí o tom, že by obžalovaný za vyriešenie jeho „problému“ ponúkal starostovi, resp. konkrétnemu poslancovi či poslancom, akýkoľvek úplatok. Ponuka O. B. R. bola smerovaná (síce účelovo, ale) len v prospech obyvateľov Mestskej časti Z. - L.. Starosta a ani poslanci (ak by aj vyhovelí žiadosti obžalovaného) by tak nezískali žiadny osobný prospech ani výhodu, na ktorú nemajú právny nárok. Prospech - výhodu, ktorú prokurátor, podľa názoru najvyššieho súdu, nesprávne označil „úplatkom“ by získali obyvatelia Mestskej časti Z. - L., ktorí ale v tomto prípade nie sú subjektom obstarávajúcim veci všeobecného záujmu.

Slovné spojenie „Kto inému...“ nemožno vykladať tak, že pôjde o imaginárny predmet trestného činu bez presného označenia podplácanej konkrétnej osoby. Nemožno podplatiť miestne zastupiteľstvo, nemožno podplatiť vládu, parlament, obyvateľov a pod. Možno podplatiť len konkrétneho starostu, poslanca (poslancov) atď.

Pod pojmom „Iným“ v zmysle § 333 ods. 1 Trestného zákona treba rozumieť konkrétnu osobu (predmet ako fakultatívny znak objektívnej stránky skutkovej podstaty tohto trestného činu), ktorá má dosah na veci všeobecného záujmu a ktorá môže získať za svoje konanie osobný prospech, na ktorý nemá právny nárok.

Na predmete trestného činu sa prejavuje účinok trestného činu. V prípade tohto trestného činu to logicky znamená, že získanie prospechu (úplatku) sa musí prejavovať u podplácanej osoby ako jej osobný prospech, na ktorý nemá právny nárok. Výstavba X. R.R. v meste je všeobecným prospechom bez charakteru osobného prospechu. Preto sa takýto účinok predmetného trestného činu nikdy nemôže prejavovať na konkrétnom predmete objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 333 Trestného zákona, ktorým by mal byť starosta, resp. ten - ktorý poslanec. Z uvedeného vyplýva, že ak by aj bolo vyhovené žiadosti obžalovaného, starosta a ani poslanci by doslova nezískali nič a už vôbec nie vec alebo iné plnenie, na ktoré nemajú nárok.

Obžalovaný tak konaním opísaným v obžalobe nemohol naplniť objektívnu stránku skutkovej podstaty trestného činu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona, pretože jeho ponuka nebola adresovaná inému v zmysle tohto trestného činu a tiež z dôvodu, že jeho ponuka nespĺňala základné charakteristiky úplatku najmä s ohľadom na to, že úplatok musí mať „osobný“ charakter, čo celkom logicky vyplýva zo samotnej podstaty úplatku. Okrem toho medzi základné charakteristické črty podplácania (dávanie či prijímanie úplatku) patrí aj typicky skryté - utajené konanie podplácajúceho aj podplácaného. V predmetnej veci sa stal presný opak. Obžalovaný chcel neskrývane a verejne riešiť svoj „problém“.

Už len vzhľadom na vyššie uvedené považuje najvyšší súd rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu o oslobodení obžalovaného spod obžaloby za správne.

Napriek tomu najvyšší súd dodáva.

Najvyšší súd vníma konanie obžalovaného nie ako trestné, ale skôr ako určitý druh lobingu alebo ako konanie blízke verejnému príslubu v zmysle § 850 Občianskeho zákonníka (Verejným príslubom sa zaväzuje ten, kto verejne vyhlási, že zaplatí odmenu alebo poskytne iné plnenie jednému alebo niekoľkým z bližšie neobmedzeného počtu osôb, ktoré splnia podmienky určené vo verejnom príslube). Lobingom je činnosť jednotlivcov alebo záujmových skupín, ktoré sa usilujú ovplyvniť legislatívny alebo regulačný proces. Proces presadzovania záujmov lobistov alebo lobingových organizácií prebieha transparentne a otvorene, keď lobista na príslušnom fóre svoju požiadavku otvorene prezentuje (viac k lobingu viď nižšie).

Presný opak platí pre korupčnú trestnú činnosť, v rámci ktorej jedna strana skrytým a tajným spôsobom poskytuje peniaze, dary alebo iné formy nelegálnych výhod druhej strane, ktorá sa takýchto výhod dožaduje, prípadne dokonca podmieňuje svoje konanie ich poskytnutím.

Odvolací súd uzatvára, že obžalobným návrhom konštatovaná „neoprávnená výhoda“ vo forme O. B. F. X. R. mohla slúžiť výlučne v prospech jediného subjektu, a to Mestskej časti Z. - L. a jej obyvateľom. Zároveň platí, že mestskú časť nemožno podplatiť.

Podľa názoru najvyššieho súdu v konaní obžalovaného absentuje i subjektívna stránka skutkovej podstaty žalovaného trestného činu, nakoľko z obsahu predloženého spisu je zjavné, že obžalovaný V. T. ním prednesenú ponuku vôbec nechápal ako úplatok - tzn. nekonal s úmyslom niekoho podplatiť. Konal síce účelovo (v snahe vyriešiť svoj problém) ale verejne, neskrývane, transparentne a v dobrej viere (primerane - § 850 Občianskeho zákonníka). Aj z dôvodu absencie subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 333 Trestného zákona rozhodol Špecializovaný trestný súd správne o oslobodení obžalovaného spod obžaloby.

Najvyšší súd obiter dictum na vysvetlenie dodáva, že „lobovanie“ a lobing ako taký spočívajúci v činnosti „lobistov“ je v množstve demokratických a právnych štátov Európskej únie (no najmä v spoločensko - politickom usporiadaní Spojených štátov amerických - ďalej aj len „USA“) nielen legálny, ale dokonca v zásade priaznivý prvok demokratického rozhodovania. Lobing ako profesionálne ovplyvňovanie vládnych rozhodnutí pomocou sprostredkovateľov reprezentujúcich cieľ záujmových skupín je v USA známy približne od roku 1830. Právo na lobing sa odvodzuje z prvého dodatku Ústavy

USA: „The right to petition the Government for a redress of grievances“. Vo voľnom preklade to znamená, že vláda nesmie vydať zákon, ktorý by zakazoval ľuďom podávať vládne petície alebo sťažnosti, a tak sa vyjadrovať k najrozličnejším rozhodnutiam a legislatíve. V prípade Európskej únie sa prijala všeobecná definícia sformulovaná Európskou komisiou, podľa ktorej sú lobingom „všetky činnosti vykonávané s cieľom ovplyvniť proces tvorby politiky a rozhodovania európskych inštitúcií“. Európsky parlament sa už 8. mája 2008 uzniesol na Vytvorení rámca pre činnosť predstaviteľov záujmových skupín (lobistov) v inštitúciách EÚ [2007/2115(INI)]. Výzva je adresovaná všetkým firmám aj jednotlivcom, ktorí komunikujú s členmi alebo úradníkmi inštitúcií EÚ s cieľom ovplyvniť ich rozhodovanie. Registrácia je dobrovoľná a organizácie pri nej musia zverejniť kto sú, aké sú ich ciele a poslanie, na aké politiky sa špecializujú, ich finančné zdroje, aby bolo možné určiť ich pozadie, mená klientov, za ktorých lobujú. Otvorenosť, čestnosť a bezúhonnosť sú hlavné zásady, ktoré EK vyžaduje od lobistov pôsobiacich v Bruseli. Sú obsiahnuté aj v etickom kódexe správania, ktorý pre lobistov vydala Európska komisia.

Najvyšší súd dospel k záveru, že skutok uvedený v obžalobe sa stal, ale v konaní obžalovaného absentuje objektívna i subjektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona.

Preto rozhodol najvyšší súd o oslobodení obžalovaného V. T. spod obžaloby podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku [nie ako Špecializovaný trestný súd podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku], pričom samotná podstata sa nezmenila, nakoľko výsledkom konania je takisto oslobodenie obžalovaného spod obžaloby - len z iného dôvodu. Najvyšší súd takto rozhodol na podklade odvolania podaného prokurátorom a preto nemohol jeho odvolanie zamietnuť (R 88/2015).

S ohľadom na vyššie uvedené rozhodol najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.